

افزایش نرخ تورم در فروردین ماه جاری

به گزارش اقتصاد شرق؛ بررسی‌ها نشان می‌دهد در ۶ ماه اخیر، نرخ تورم نقطه‌ای در حوالی ۳۵ درصد نوسان می‌کرد؛ ولی این نرخ در فروردین‌ماه افزایشی شده است. طی نیم‌قرن اخیر، پس از دو رقمی شدن نرخ تورم در اوایل دهه پنجاه همواره کاهش آن از حول و حوش ۱۵ درصد به نرخ پایین‌تر تقریباً سخت و ناپایدار بوده است که این سطح اصطلاحاً

به هسته سخت موسوم شده است. اما آمارهای ۶ ماه اخیر از التهاب این هسته جدید و افزایش حجم آن به حدود ۳۵ درصد خبر می‌دهد که در شرایط کنونی، عبور تورم از این هسته دشوار شده است. از نگاه کارشناسان، یکی از دلایل التهاب هسته سخت تا سطح ۳۵ درصد وجود ریسک‌های غیراقتصادی است که حل آن می‌تواند مسیر عبور از هسته جدید را هموار سازد.

جدیدترین گزارش تورم در سال جدید منتشر شد. بنا بر آمارهای رسمی تورم ماهانه فروردین ماه به میزان ۳/۳ درصد گزارش شده که بیشترین مقدار در ۶ ماه اخیر است. علاوه بر این، تورم نقطه به نقطه یا نقطه‌ای نیز در نخستین ماه ۱۴۰۱ افزایشی ثبت شده است. تورم نقطه‌ای در این ماه برابر ۶/۳۵ درصد ثبت شد که نسبت به ماه قبل رشد ۹/۰ واحد درصدی را نشان می‌دهد.

بررسی آمارهای تاریخی روند تورم ماهانه و نقطه‌ای نشان می‌دهد که تورم ماهانه بالای ۳ درصد تنها در ۳ سال از ۱۰ سال اخیر تجربه شده است، بنابراین اصولاً تورم ماهانه نخستین ماه سال، نباید رقم بالایی باشد، اما در سال ۱۴۰۱ این رقم بالای ۳ درصد بوده است. دیگر اینکه روند نزولی تورم نقطه‌ای از مهر ۱۴۰۰ ادامه نیافت و به نظر می‌رسد که این شاخص میزان ۳۵ درصد را برای کف کانال حرکتی خود برگزیده است.

کارشناسان اقتصادی بر این باورند که انتظارات تورمی از نیمه دوم سال ۱۴۰۰ و به دنبال احیای فضای مذاکرات بر مسیر نزولی قرار گرفت و با شروع سال جدید افزایشی شد. به نظر می‌رسد که سوخت فعلی کاهش انتظارات تورمی؛ در حال تمام شدن است؛ با این وجود هنوز انتظار حصول توافق برجام از عدم توافق بیشتر است. مورد دیگر اینکه در حالی که بر اساس تحلیل آخرین آمارهای پولی و بانکی بانک مرکزی، در بهمن ماه سال گذشته رشد نقدینگی و پایه پولی کاهش یافته است، اما اثر آن در آمار تورم ملموس نبوده است، زیرا برای کنترل تورم، نیاز است که نرخ رشد متغیرهای پولی کاهش بیشتر و پایداری را تجربه کند. از نگاه کارشناسان، خطر افزایش انتظارات تورمی و رشد بالای متغیرهای پولی،

می‌تواند باعث تغییر مسیر کامل تورم شود.

تورم فروردین؛ بیشترین تورم 6 ماه اخیر

مرکز آمار ایران نخستین گزارش خود از شاخص قیمت مصرف‌کننده در سال 1401 را منتشر کرد. بررسی آمارهای مرتبط با سه شاخص تورم ماهانه، نقطه‌ای و میانگین حاکی از آن است که از سه شاخص مذکور، دو شاخص صعودی و تنها یک شاخص نزولی بوده است. نخستین شاخص، تورم ماهانه است. این شاخص تغییرات شاخص قیمت مصرف‌کننده در ماه مورد نظر را نسبت به ماه گذشته خود می‌سنجد. بررسی آمارهای گزارش‌های رسمی نشان می‌دهد که تورم نخستین ماه سال جاری برابر 3/3 درصد محاسبه شده است که نسبت به اسفندماه سال گذشته رشد 2 واحد درصدی داشته است. همچنین بررسی داده‌های تاریخی این شاخص نشان می‌دهد که تورم فروردین ماه 1401 به لحاظ مقداری، بیشترین میزان از آبان ماه سال گذشته است. به عبارت دیگر می‌توان گفت که تورم ماه مذکور رکورددار شش ماه گذشته است.

شروع هشدارآمیز تورم 1401

بررسی روند تورم ماهانه از سال 91 به بعد حاکی از این است که تنها در سه سال 92، 98 و 1401 تورم ماهانه فروردین ماه بالای 3 درصد و به میزان بالا گزارش شده است و در بقیه سال‌ها تورم ماهانه زیر 3 درصد گزارش شده است. این موضوع حاکی از آن است که ثبت تورم بالای 3 درصد در نخستین ماه سال جاری، موضوعی غیرمعمول است. انتظارات تورمی به دنبال احیای فضای مذاکرات برجام و لغو تحریم‌ها، از نیمه دوم سال گذشته تورم ماهانه روندی نزولی به خود گرفت، به نحوی که این موضوع تا پایان نیمه دوم سال 1400 برقرار بود. اما با شروع سال جدید این روند افزایشی شد. به نظر می‌رسد که سوخت فعلی کاهش انتظارات تورمی که بر محور مذاکرات می‌چرخد؛ در حال تمام شدن است؛ با این وجود هنوز انتظار حصول توافق برجام از عدم توافق بیشتر است. مورد دیگر اینکه در حالی که بر اساس تحلیل آخرین آمارهای پولی و بانکی بانک مرکزی، در بهمن ماه

سال گذشته رشد نقدینگی و پایه پولی کاهشی است؛ اما تورم همچنان در سطوح بالای 40 درصدی در نوسان است. تغییر محور موتور چاپ پول از محل افزایش خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی به سمت بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی از دیگر نکات گزارش اخیر سیاستگذار پولی بود. کارشناسان اقتصادی بر این باورند که در صورت ادامه تحریم‌ها و عدم کنترل محور جدید موتور چاپ پول، احتمال تداوم روند افزایشی تورم در ماه‌های آینده وجود دارد. شروع تورم در سال 1401 می‌تواند یک هشدار مهم برای سیاستگذاران باشد. در سال‌های اخیر نرخ تورم بالا، باعث شده که رفاه خانوارهای کم‌درآمد به شدت کاهش یابد. از سوی دیگر، یکی از عوامل افزایش نرخ فقر در کشور تورم بالا و پایدار عنوان شده است.

برخورد تورم نقطه‌ای به هسته سخت؟

علاوه بر رشد تورم ماهانه، تورم نقطه‌ای نیز در نخستین ماه فروردین افزایشی شد. این شاخص تغییرات شاخص قیمت مصرف‌کننده در ماه مورد نظر را نسبت به مدت مشابه سال قبل اندازه می‌گیرد. شاخص مذکور، بهترین شاخص برای مقایسه عملکرد و تغییرات در یک سال اخیر است. بنا بر آمارهای رسمی نرخ تورم نقطه‌ای در فروردین ماه سال جاری برابر 6/35 درصد برآورد شد که نسبت به ماه قبل رشد 9/0 واحد درصدی را نشان می‌دهد. مورد دیگر اینکه از دی ماه سال 1400 روند تورم نقطه‌ای در مدار نزولی قرار گرفته بود که با شروع سال جدید، این روند تغییر جهت داد و صعودی شد. بررسی روند تورم نقطه‌ای نشان می‌دهد که از فروردین 98 تا فروردین 99 تورم نقطه‌ای سیر نزولی خود را پیموده، به نحوی که در فروردین 99 به کف کانال 20 درصد رسید. در ادامه تورم نقطه‌ای حرکت خود را در فاز صعودی ادامه داد به صورتی که در فروردین 1400 به حوالی کانال 50 درصدی نزدیک شد. با شروع سال جدید، نقطه شکست دیگری در روند حرکتی نمودار رخ داد به نحوی که تا مهر 1400 این حرکت نزولی بود. در ادامه راه روندی نزولی تورم نقطه‌ای ادامه نیافت و به نظر می‌رسد که تورم نقطه‌ای کف حرکتی 35 درصدی را برای خود انتخاب کرده است. به عبارت دیگر می‌توان گفت که نرخ تورم 35 درصدی یک

کف جدید برای تورم نقطه به نقطه محسوب می‌شود.

کمترین تورم سالانه در یک سال اخیر

شاخص دیگری که در گزارش‌های تورمی مورد بررسی قرار می‌گیرد، تورم سالانه است. تورم سالانه، تغییر شاخص بهای مصرف‌کننده در 12 ماه منتهی به فروردین 1401 نسبت به 12 ماه منتهی به فروردین 1400 است. محاسبه این شاخص کمک می‌کند که بتوان متوسط نرخ تورم در یک سال را با متوسط نرخ تورم سال دیگر مقایسه کرد. بنا بر گزارش مرکز آمار، تورم 12 ماهه منتهی به فروردین ماه سال جاری برابر 2/39 درصد محاسبه شده که برابر یک واحد درصد نسبت به ماه گذشته خود کاهش داشته است. افزون بر این تورم میانگین فروردین ماه 1401 کمترین میزان از اردیبهشت ماه سال 1400 است. به بیان دیگر تورم 12 ماهه فروردین کمترین میزان در 12 ماهه اخیر است. با وجود اینکه روند تورم 12 ماهه منتهی به فروردین ماه نزولی است؛ اما به دلیل اینکه روند تورم ماهانه و نقطه‌ای افزایشی است، این انتظار می‌رود که در ماه‌های آینده روند تورم مذکور نیز افزایشی شود. به عبارت دیگر می‌توان گفت که تورم سالانه به خاطر اینکه تغییرات قیمت 24 ماه قبل را در نظر می‌گیرد، تورم گذشته‌نگر محسوب می‌شود و روند تغییرات شاخص قیمت زمان کنونی با یک وقفه در آن منعکس می‌شود.

سبقت تورم خوراکی‌ها از غیرخوراکی‌ها

در بخش دیگری از این گزارش به ارائه جزئیات بیشتری از تورم در فروردین ماه سال جاری پرداخته شده است. یکی از این موارد، آمارهای تورمی مربوط به کالاهای خوراکی و غیرخوراکی است. بنا بر آمارهای رسمی تورم ماهانه گروه «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» برابر 9/4 درصد و تورم گروه «غیرخوراکی‌ها و خدمات» به میزان 5/2 درصد در ماه مذکور محاسبه شده است. این موضوع نشان می‌دهد که در نخستین ماه سال جاری تورم خوراکی‌ها از تورم غیرخوراکی‌ها سبقت گرفته است. در گروه خوراکی‌ها «میوه و خشکبار»، «سبزیجات نظیر گوجه‌فرنگی، خیار و بادمجان» و «قند، شکر و شیرینی‌ها» بیشترین تورم

ماهانه را تجربه کرده‌اند. تورم این اقلام خوراکی به ترتیب برابر 11/6، 7/8 و 7/1 درصد گزارش شده است. در این گروه «ماهی‌ها و صدف‌داران» و «نوشابه‌های غیرالکلی نظیر چای، قهوه و نوشابه» تورم ماهانه زیر یک‌درصد را تجربه کردند. از سوی دیگر در گروه «کالاهای غیرخوراکی و خدمات» نیز گروه‌های «هتل و رستوران (هزینه اقامت در هتل)»، «کالاها و خدمات متفرقه (حق بیمه اتومبیل سواری و گرم طلای 18 عیار)» و «حمل‌ونقل (انواع خودرو و تعمیرات آنها)» بیشترین تورم ماهانه را به خود اختصاص داده‌اند. تورم این گروه‌ها به ترتیب برابر 4/8، 4/6 و 3/3 درصد گزارش شده است.

تورم بیشتر دهک‌های کم‌درآمد

مورد دیگری که در گزارش تورم فروردین به آن اشاره شده، تورم ماهانه دهک‌های مختلف هزینه‌ای است. بنا بر آمارهای رسمی در فروردین ماه سال جاری دهک‌های پایین درآمدی تورم بالاتری را نسبت به دهک‌های بالای درآمدی تجربه کرده‌اند به نحوی که بیشترین تورم دهکی مرتبط با دهک اول با 3/7 درصد و کمترین آن نیز متعلق به دهک دهم با 2/3 درصد گزارش شده است. این موضوع نشان می‌دهد که تاثیر تورم بر دهک‌های مختلف هزینه‌ای در نخستین ماه سال 1401 یکسان نبوده است. از سوی دیگر به دلیل اینکه محور تورم در ماه مذکور، کالاهای خوراکی بوده و خوراکی‌ها در سبد غذایی گروه‌های کم‌درآمد و کم‌برخوردار ضریب اهمیتی بالایی دارند؛ از این رو آثار و تبعات تورم در این گروه‌ها بیشتر احساس شده است.

منبع: دنیای اقتصاد